

Előfizetési feltételek:
(Vidékre postán vagy helyben házhoz
horvá.)
Egész évre 16 frt. Fel évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyen számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasabos petitor egyszeri hirdetésnél 12,
kétzeresnél 10, háromszorival 8 kr.
A nyilvántartási petitor 50 kr.
Kétyedij külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtnak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Haasen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapest: Dorottya-utca
3. sz. I. em. Bocs. Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bementetlen levelek csak ismert ke-
zektől fogadtnak el. — Kéziratok nem
adtnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földsz. (Mer-
tész József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények (előfizetési pénzek, hirdetvények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, január 13.

Magyarország államélete belső consolidálá-
sának útjába minden lépten-nyomon új meg új
akadályok gördülnek. A képtelen pártsoportu-
lások szétforgácsolják a legjobb erőket, lehet-
lenné teszik a leghazafiasabb törekvések, leghi-
vatottabb tehetségek értékesítését; a sanyaru
pénzviszonyok, az állami- és magánhitel csökke-
nése megbénítja a tetterőt, lankasztja az önbiz-
almat. Mindez fölbátorítja a magyar nemzet
beli ellenségeit óráról-órára vakmerőbben tűzni ha-
zaaruló igazságait, melyek utolsó sorban Ma-
gyarország államisége ellen vannak intézve.

Nehány héttel ezelőtt nyíltan kimondottuk
a hírlapi téren és irányt adni hivatott körökben,
hogy a visszaesett határvidék egyrésze nyílt
láadásban van. Akkor ezt túlszának mondták és
tagadták azok, kiknek kötelességük jól érte-
sülve lenni a dolgokról, és legfeljebb a választási
mozgalmak természetesen magasabb hullámve-
résének tulajdonították azon eseményeket, melyek
a dolgok előre láthatott rendje szerint, a kor-
mány és közegek erélytelensége, sőt némely
helybeli hivatalos közegek büntös hozzájárulá-
sa folytán oly állapotokig fejlődtek, melyeket a
panesovai képviselőválasztásról szóló tudósítások,
hivatalos szépitgetések által többé el nem palás-
tolgatható, megdöbbentő valóságukban tárnak
föl előtünk.

A miniszterelnök november 8-án elmondott
beszédében az országgyűlés előtt is megemlékez-
ett a dél-magyarországi viszonyokról, szépitette
a dolgokat, iparkodott megnyugtani a képvisel-
őket, hogy hiszen nincs ott baj, mert ha lenne,
neki csak kellene tudnia róla és polemizált azon
hírlapokkal, melyek a kivételes állapotokhoz
mért kivételes rendszabályok alkalmazását java-
solták. A következmény megmutatta, kinek volt
igaza, és behízonnyította, hogy egy kormánynál a
roszul-értesültség és a viszonyok nem ismerete
mellett mindig legnagyobb hiba, ha tájékozatlan-
ságát, vagy bátorság hiányát félrendszabályok-
kal akarja felszegülni elálarozni, mert ilyenekkel
nem ánthat el senkit, legfeljebb önmagát, vagy
azokat, kik vele egyenlően tájékozatlanok.

Ott, hol olyan dolgok történhetnek, melyek
nek Panesován történtek, a baj okának igen mé-
lyen kell fektülnie és messze kellett már kiter-
jesztene mérgező hatásait; itt már nem lehet ezu-
roszszel gyógyítani a bajt, hanem drasztikus
szerekre van a szükség, mert talán a kormány-
nak is felnyílt valahára a szemre annyira, hogy
ne lássa egyszerű választási mozgalomnak azt, a
mi láadás és az 1848—49-ki eseményekre való
hivatkozással igaztán a testvérnyúlóltre, azon
események ismétlődésével fenyegeti az ország
déli részét.

Vegye fontolóra a kormány, van-e elég bá-
torsága saját felelősségére megtemni azon eré-
lyes és szigorú intézkedéseket, melyeket ott a
törvénytisztelet és a személyes biztonság helyre-
állítására, a lázadók megfenyítése és nagyobb baj-
ok elhárításának szükségére követel; ha van elég
bátorsága, tegye meg, de rögtön, haladéktalanul,
és legyen megnyugodva aziránt, hogy a magyar
nemzetnek pártkülönbség nélküli közvéleménye
mögötte lesz, de másfelől legyen meggyőződve
arról is, hogy sokkal nagyobb bátorságra lesz
szüksége azon felelősség elviselésében, mely ne-
talan indolentiája, könnyelműsége vagy mulasz-
tásai miatt reá nehezül.

Mert azt Magyarország kormányának el-
tűnne nem szabad, hogy idegen állam czi-
mere és lobogója alatt fanatizálják a leg-
fontosabb polgári jog gyakorlata végett össze-
sereglett népet gyűlöltre, és ellenségeskedésre a
magyar állameszme és magyarság iránt, nem
szabad eltűnne, hogy a vallás köpenye
alatt igazságnak és láztságnak nemzetünk ellen,
végre nem szabad elnéznie, hogy azok, kik ott

mint hivatalnokok a kormányt képviselik, szaba-
don és hivatalos állásuk tekintélye és immuni-
tása alatt bujtogassanak a törvények ellen, és
szítsák azt az átkos ütszöt, mely huszonöt év
előtt is már lángra gyújtja a polgárháborút.

Már eddig is sok mulasztás és sok lanyhaság
hibája terheli a kormányt. Kétségtelen, hogy
nem helyezte elég súlyt arra, hogy kellően le-
gyen tájékozva az ottani viszonyokról. Nem azt
akarjuk ezzel mondani, hogy nagy nyomatóka
lett volna egyik, vagy másik miniszter körutjá-
nak a határvidéken. Mindenki tudja, hogy ily
alkalommal az illetők iparkodnak az érem sze-
bik oldalát mutogatni a körutazó excellenciának
és gondosan elrejtik azon dolgokat, melyek akár
érzelmeik kétértelműsége, akár eljárásuk hanyag-
ságára, vagy tapintatlanságára a valóságot felde-
ritő világosságot vetnek. Hanem főhibája az volt,
hogy oly egyéneket hallgatott meg, s oly embe-
rek információt után indult el, kiknek megbizha-
tósága iránt magának kellő meggyőződést nem
szerzett és kik, mint látjuk — fontoskodó, vagy
hazug értesítéseikkel szépen föllítették. A másik
főhiba a szerb egyházi kérdés megoldásának ha-
logatása és e szövevényes ügynek csaknem a
szándékosság látszatával határos tapogatózás által
előidézett komplikációját volt, mert az ottani vi-
szonyoknak meglehetősen ismerete mellett csak
megerősíthetjük a „Reform” azon állítását, hogy
a kormány érzésbeni eljárása nem csekély fégy-
vert adott a hazaellenes igaztók kezébe és nem
csekély mértékben volt oka annak, hogy a dol-
gok idáig jutottak.

Ezen okokból csak ismételjük ezelőtt ne-
hány héttel sikertelenül elhangzott figyelmeztet-
ésünket a gyors, erélyes és szigorú föllépésre. Ezt
elmulasztani, a törvények iránti tiszteletet, ha
kell, erőszakkal is helyre nem állítani, a lázadás
indokolatlan féltékenység tanúsítása által további
terjeszkedésre mintegy bátorítani, egyértelmű
lenne nemcsak az ország egyrésze nyugalmának,
hanem Magyarország becsületének kockázta-
tásával.

— **A középpárti kör** január 11-diki értekezletéről
lapunk nem közölt tudósítást azért, mert ott semminemű
megállapodások létre nem jöttek, melyek az illető or-
szággyűlési párt keretén kívül állókra nézve különös ér-
deklél birhatnának. Tisztelet lapársaink azonban közöl-
tek tudósításokat ezen értekezletről, még pedig meglehe-
tősen téves adatokkal, melyeknek helyreigazítását azért
nem láttuk szükségesnek, mert az olvasó közönség, melyet
pártunk ügyei érdekelnek, a nélkül is tudja, hogy e
részben a hiteles értesítést lapunkban, mint a párt közlö-
nyében kell keresnie. A „Pester Lloyd”-nak tegnapi
(január 12-ki) esti lapjában foglalt s a történetekkel egybe-
ben is ellenkező közleményére vonatkozólag annyit
mégis meg kell jegyeznünk: hogy G h y e z y Kálmán a
középpárt értekezletén a törvényhatóságok területének
szabályozásáról beterjesztett törvényjavaslatnak nem elfo-
gadása mellett, hanem elfogadása ellen nyilat-
kozott.

— **A magyar királyi államvasutak** elnökségére
Feszty Imre ur nevezetett ki, mint írják, Wenninger
Vince helyére, ki azonban az igazgatóság tagja marad.

A francia miniszterválság.

Budapest, január 13.

A francia miniszterválság, mint a táviradama dében
híret hozta, eldőlt. Broglie herceg és miniszteruma
marad, nem mintha valami nagyon marasztanák (noha
Broglie herceg ezt váltig állítja) hanem mivel maradni
akar, mivel a nemzetgyűlés részéről kímesterkedett egy
kétes értékű bizalmi szavazatot.

Franciaország kormányzását illetőleg, tehát marad
minden a régi, s a nemzetgyűlés tegnapi szavazása
meghíusította azon reményt, hogy Franciaország meg-
szabadul egy a reakcionárius kormányok minden hátrá-
nyát magában egyesítő, de azok szokott erélyét nélkü-
lő kabinettól s a múlt évi május 24-diki parlamenti
csíny minden keserves következményétől.

Franciaország egy pusztító háború után már több,
mint két év óta hasztalan vajudik, hogy megalapítsa, vég-
leges kormányformáját. A köztársaság tényleg létezik,
de a monarchista pártok folyvást megtudják akadályozni,

hogy az forma szerint elismertessék, s végsőkövetkezme-
nyeiig keresztül vitessék. Az ország közvéleménye tulnyo-
mólag a köztársaság mellett van, egy magát törvénytele-
nül állandósító nemzetgyűlés monarchista pártjai azonban
a közvélemény dacára fentartják a provisoriumot —
kénytelenségből, mivel nem tudnak egymás közt meg-
egyezni s közös prédán, mely Franciaország trónja. A
provisorium pedig hova tovább tirthetlenebb lesz.

Sem republika, sem monarchia, sem víz, sem bor,
sem hus, sem hal, hanem valóságos amphibiúm az, mely a
monarchia és köztársaság minden hibáit és hiányait egye-
síti magában, ezen államformák előnye nélkül. Francia-
országra nehezül most mindaz, ami a kormányformák
átkát képezi a kényuralomtól egész a vörös respublikáig,
de nélkülözi az abszolutizmus erős gépezetét, az alkot-
mányos monarchia parlamentarizmusát, a köztársaság
szabad, emelkedett szellemét.

Ezen viszás állapotra aztán a Mac Mahon-, Broglie-
kormány felteszi a koronát. Thiers befejezte az ország fel-
szabadításának nagy művét, s egy szabad, a köztársaságra
megért Franciaországot adott át utódainak. S mit tettek
ezek Thiers örökségével? Hatalmukat arra fordították,
hogy a dolgok természetesen fejlődését megakadályozták,
hogy az ország közvéleményét erőszakkal a monarchiára
vezető utra tereljék. S önző céljaikon kívül mit törődtek
ők egyébbel, mit Franciaország nagyságával s felvirágoztatás-
ával? Thiers ismét tekintélyt és rokonszenvet szer-
zett külföldön Franciaországnak; Mac Mahon és Broglie
mindent elkövettek, hogy ezt tönkre tegyék. Német- és
Olaszországot Franciaország ellen elkeserítették, de
azért nem nyerték meg a többi országok barátságát, sőt
még a klerikalizmus biztos támogatását sem, sem külföld-
dön, sem Franciaországban. A klerikalizmustól esetrel-
esetre kell kiakadniok támogatásukat, s minő áron!
A klerikalizmus Franciaországban nagyon érzik fontos-
ságukat, s barátságuknak igen magas árát szabják s a
kormánynak a múlt héten történt leszavaztatása alkalmá-
val megmutatták, hogy veszedelmes ellenségek tudnak
lenni.

A Mac Mahon-Broglie-kormánytán miután
már innen-onnan egy év óta mit sem tett, mi méltó
és szükséges volt volna Franciaország jelenlegi helyzete-
tében, még most sem talál sürgősebb tenni valót, mint a
maire-törvény keresztülvitelét. Midőn valamely kormány
vesztét érzi, de létéért küzdve eléje akar vágni a végzetes
eseményeknek a legnagyobb tévedéseket szokta elkö-
vetni, ekkor iparkodik leginkább az államgépezetnek
legkisebb kerekére is korlátlan befolyást gyakorolni.
Igy tesz a Broglie-kormány is, mi közelbukásának biztos
előjele.

Hogy a maire-törvényről, mely a francia miniszter-
válságra okul szolgált, némi fogalmat adjunk, megjegyez-
zük, hogy az reakcionáriusabb mindazon törvényeknél,
melyek eddig — még III. Napoleon kormányát sem véve
ki — érvényben voltak a községek kormányzására nézve.
Broglie nem elégedett meg azzal, hogy a kormány a mai-
reket teljesen korlátlan hatalommal kinevezhesse, hanem
még azt is szükségesnek vélte saját és kabinete létének
biztosítására, hogy a maierek a prefektusok gyámsága alá
helyeztessenek.

A maierek alatt működő rendőrök — a maire tör-
vény értelmében — közvetlenül a prefektusok, s csak
közvetve helyzetnek a maierek hatósága alá; mert a
törvény szerint jövte a maire nem, hanem csak a pre-
fektus boesáthatja el hivatalukból a rendőröket. Broglie
tehát az új maire-törvény által Franciaország összes köz-
igazgatását és közrendészetét saját teremtményeinek a
prefektusoknak, s ekként a kormány kezire játssa.

A francia nemzet képviselőlete azonban a multhéten
már megelégnél látszott Broglie és társainak gazdálko-
dását, s a maire-törvény miatt a kormányt 268 szóval
226 ellenében leszavazta. A kormány ellen szavazott az
egész baloldal és a szélsőjobb, a klerikalizmus és ultralegiti-
misták pártja.

Ezen természetellenes szövetség azonban nem
tarthatott soká, annál kevésbé mivel előre fel-
lehetett tenni, hogy a szélső jobbot korántsem szállta meg
a szabadelvűség szelleme, hanem csak azért szavazott a
miniszterium ellen, hogy kissé rájesszen, s megboszulja
magát a kormányt a klerikalizmus irányában egyelőre
ingadozó politikája miatt.

Mac Mahon jól tudta ezt, azért állt elő azon udjo-
natj parlamenti maximával, miszerint a nemzetgyű-
lés szavazata érvénytelen, mivel sok képviselő nem vett
rész a tanácskozományban. Jól tudta ezt Broglie is, azért
nem vonult föltre, mint ezt helyében minden tisztes-
séges államférfi megteette volna, hanem szinleg beadva
lemondását, de titokban verbuválta a szavazatokat, s ké-
tségkívül nagy áron kibékült a klerikalizmuskal, s a tegnapi
ülésben, mint a táviratok közt megolvasható, bizalmat
szavaztatott magának.

A francia miniszterválság e szerint hát véget
ért; csak hogy nincs köszönet benne: Broglie marad, s
Franciaország esen ur által rárontott bilincsek kívül
még a maire-törvény ujonan kovacsolt békójt is kényte-
len lesz hordozni — amíg Broglie-t és társait Francia-
ország kormányáról el nem seprí valamely nem várt
fergeteg.

Thiers

A képviselőház osztályából.

Az I. osztály a IV. fejezet érdemleges tárgyalását bevégezte s a 44-dik és 45-dik §§-ban tett lényeges módosításokon kívül — a tiszta jövedelmi fokozat végleges megállapítására nézve szavazattöbbséggel a miniszteri javaslatot fogadta el. A többi osztályok, melyek ülést tartottak, mindnyájan meglehetősen előrehaladtak a javaslat tárgyalásában, s így annak befejezése az osztályok többségében holnapra várható. A bizottsági javaslat általában nagyon csekély módosításokkal fog elfogadtni.

Lapszemle.

Az „Ellenőr“ az ügyvédi rendtartással foglalkozik, az alakra nézve azon kifogást teszi, hogy a II. fejezet rendelkezéseinek kellene az I. fejezeteit megelőzniök, mert helytelen, hogy a javaslat első cikke így szól: „Az ország bármelyik ügyvédi kamarája által az ügyvédek lajstromába felvett ügyvéd minden bíróságnál és hatóságnál, mint ilyen működhetik.“ Kezdi tehát a dolgot azon, mi nincsen: a kamarákon, a helyett hogy kezdené a meglévő ügyvédek, ezeket utasítaná a kamarák megalakítására, és akkor azután minden természetesen rendben követné egymást.

Kikell továbbá az cikk a 4-évi gyakorlati idő ellen, teljesen elégségesnek tartván a 2 évi gyakorlatot, annál inkább is, mert az ügyvédjelölt jogtudor lesz.

Végre pedig a következők mondatnak el e cikkben:

„Egyéb fontosabb észrevételeinket máskorra hagyva, — most még csak azon egyet említjük meg, miszerint a 17. § által az igazságügyminiszter magát akarja arra felhatalmaztatni, hogy annyi ügyvédi kamarát alakítsa, ahányat — és ottan alakítsa azokat, ahol jónak látja.

Mi koránsem akarjuk azzal gyanúsítani, hogy e hatalmával talán visszaadni szándékoznék, — vagy hogy talán nem lenne képes azt helyesen használni föl; de nem látjuk át, miért kíván nagy szükség nélkül oly meghatalmazást, amelynek használata okvetlenül számtalan gyanúsítást, zugolódást, elégedetlenségi nyilatkozatot és bírálatot vonand fejére: holott sokkal egyszerűbb és természetesebb lett volna azt mondani, hogy minden első folyamodású királyi törvényszék helyén alakul egy ügyvédi kamara. Hozzá lehetett volna tenni, ha épen szükségesebb vélté a miniszter, hogy az első három év letelte után két vagy több ily kamara egyesítésére iránt — a tapasztalandóhoz képest — a miniszter javaslatot terjeszthet a képviselőház elébe; — de erre is alig lett volna szükség, mert hiszen nyíltan mondja a belügyminiszter, (a törvényhatóságok kikérítése iránti javaslat indoklásában) hogy vele egyetértőleg az igazságügyminiszter a 105. első foly. törvényszéket 108-ra szándékozik leszállítani.“

A „Reform“ a szász egyetemnek a belügyminiszterhez intézett fölrítáról következőleg nyilatkozik: „Oly merész és nyílt megtámadása az alkotmányosságának és különösen a magyar közjognak, hogy mint magyarok és magyar hírlapírók kénytelenek vagyunk ellene, közlésével egyidejűleg a legerélyesebb tiltakozást tenni.

A szász egyetem mindenekelőtt megtagadja az országgyűlés azon jogát, hogy a szász nemzet politikai helyzete, különösen a Királyföld területe fölül rendelkezhesék; e jog csakis a koronát és szász nemzeti egyetemet, illetőleg az egyes kerületek képviselőit illetvén meg. Kell-e bizonyítanunk, hogy ez állítás homlokegyenest ellenkezik a magyar közjognak nemcsak újabb fejlődésével, de ősrégi tanáival is. A szász egyetem ugyan kiváló gondtal szedi ki királyaink adomány- s egyéb leveleiből azon helyeket, a melyek a szász egyetem sérthetlenségét biztosítják, és nagy éleselműséggel keresi ki történetünk azon korából, a midőn országgyűlésünk mentül kevesebb dologgal gondolt, azon tényeket, a melyek azt mutatják, hogy a magyar országgyűlés mily tág tért engedett a szász egyetem önkormányzati működésének.“

Miután a szászok fentjelzett pretenzióit kellek visszautasítaná az idézett így fejezi be okoskodásait.

„Azért választja az egész ország az országgyűlést, hogy ez képes legyen törvényekben az ország érdekeit szemmel tartani. A szászok által lakott területen választott képviselők szintén ott vannak az országgyűlés kebelében és érvényesíthetik ott nézeteiket azon terület leghelelyesebb rendezése iránt, a melyet legjobban ismernek. Az országgyűlés azután majd határozni fog, és határozatában bizonyára figyelembe veszi nemcsak az általános országos érdeket, de — a mennyiben ezekkel egyáltalán összeegyeztethető — a szász vidéknek akár történeti, akár helyi, akár nyelvi tényeken alapuló külön érdekeit; de semmiesetre nem fogja figyelembe venni a szász nemzeti egyetem hamis közjogi alapon nyugvó tiltakozásait és hadizenő követeléseit. Endre király bölcsesége, a ki egyelő jó kívánságai között a szász nemzetnek is azt kívánta, hogy „egy nép legyenek ők Szászvárostól Daróczig,“ végtére sem alkalmas arra, hogy a magyar állam politikáját századokon át igazgathassa; ha e politikának valami történeti halomnyát ad iránt, úgy az nem lehet egyéb, mint valamennyi magyar királynak és az egész magyar nemzetnek állandó törekvése arra, hogy Magyarország legyen egy Kárpátoktól az Adriáig, vagy — hogy a szászok nyelvén szóljunk — Pozsonytól Daróczig.“

A „Magyar Politika“-ban „Verus“ nagyon kikél, Esztergom és Komárom vármegyék egyesítése ellen, többek közt a következőket hozván fel:

Esztergom és Komárom megyék egyesítése nézetünk szerint, a legszerencsétlenebb eszme, mert,

Mindenik meggyét külön-külön a Duna kétfelé választván, árvíz, de főképp jégzajláskor a közlekedés a lehetetlenségek közé tartozik s ekkor a megye egyik fele a másikhoz messzebb van, — mint Komáromhoz Amerika.

Eddig sem siettek gyűlésezni még nyári időben is a bizottmányi tagok, ha pedig ez egyesítés létrejönné, igazgathatja a megyét maga az alispán, a székhelyén lakó egy-két virilistával.

Ezen kívül az esztergomiak, mint kisebbség félnek, és joggal félhetnek is a komáromi baloldaliak általi majo-

risáltságuktól, és a megyében uralkodó clique türehtlen zsarnokoskodásától.

Nem látjuk át, miért ne lehetne e két megyének a Duna budai oldalán fekvő részeiből hozzá adva Győr és Hont, vagy Pest megyéből, mely úgy is felette nagy, egy megyét Esztergom székhellyel; vagy a Duna pesti oldalán Komárom két, Esztergom egy járásához, Nyitra- és Bars megyéből egy-egy járást hozzáadva Érsekújvár székhellyel, új megyéket létesíteni? mely által mind a természeti akadályok megszünnének, mind pedig a barsi és nyitrai tót nemzetiség kétannyi magyarral olvasztatnók össze, és Komárom megye baloldali egyeduralma megtöretnék.

A „Pester Lloyd“ érdekes cikksorozatát kezd e cím alatt „Állambiztartásunk reformja, írta Horn Ede“ Az első cikk a pénzügyi állapot tényállását iparkodik megállapítani és konstataálni, végén pedig az mondatik: „föladatunk, eltekintve az eddig szokásos csoportosítás-tól és osztályozástól, lehető bizonyossággal megállapítani a magyar állam évi szenvedő és követelő állapotját és kipuhatolni azt, mennyire ragnak egyrészt biztos reális jövedelmei, másrészt terhei és kötelezettségei. Ezen kutatás, melylyel foglalkozni kívánunk, nyújthat egyedül — úgy hisszük legalább — biztos támpontot a jelen helyzet objectív méltánylására, valamint az annak javítására czélzó tanulmányokra és iparkodásokra.

Hammersberg Jenő képviselő nyilatkozata, a szini kerület választóihoz.

Tisztelt polgártársak! Már azon alkalommal, midőn mint képviselőjelöltök voltam szerencsés önök előtt nyilatkozhatni, kifejeztem abbéli meggyőződésemet, hogy az irány, melyet 1867 óta törvényhozásunk többsége követ, nem felel meg hazánk érdekeinek s a kor követelményeinek, s hogy hazánk jövőjének érdekében minden irányban gyökeres reformokat, változtatásokat látok szükségeseknek.

Ez irányváltozást akkor még az ellenzék erősbüdsétől, többségre jutásától lehet várunk.

Azonban e reményünk nem teljesedett be. — Az ellenzék a legutóbbi képviselőválasztások által számban nemcsak nem gyarapodott, de tetemesen fogyott s a kormánypart korlátlanul folytathatta eddigi káros politikáját.

E politika sarkpontját szüntelenül az ellenzék által ostromolt 1867-ik évi közjogi kiegyezés megvédése s e czélból a deakparti kormány hatalmának gyarapítása s szilárdítása képezte. — Azon hitben, hogy a 67-ki közjogi egyezmény megintatása alkotmányunk s nemzeti létünknek is veszélyeztetné, megvédésének s biztosításának alárendelték a jobboldal tagjai a nemzet legfontosabb anyagi s szellemi igényeit, könnyelműen bántak az ország pénzügyével, s nem voltak sem eléggé óvatosak, sem eléggé lelkiismeretesek az eszközök megválasztásában, melyekkel hatalmukat, többségüket biztosíthatni hitték. — Innét eredt, hogy a hozzájuk csatlakozott külföldi konzervatív, ultramontán, sőt reakzionárius elemeknek engedményeket tettek, kerülve alkotásukban a szabadelvű irányt; költséges és még sokáig nem jövedelmező vasutakat építettek; nagyszámu felesleges hivatalokat állítottak fel; nem riadtak vissza a vesztegetések különböző neveitől; aláásták a nemzetben oly dicsően buzdított közszellemet s honpolgári erőnyeket, a magánérdekeket az egyéni előhaladási vágyak felélesztésével ékesek lévén a honpolgárokat a kezökben levő hatalom érdekeihez csatolni.

E politika már is megtermette keserű gyümölcseit. A most megállapított 1874-ik évi költségvetés és a legutóbb megszavazott 153 milliónyi államkölesön nem hagy fön semmi kétség az iránt, hogy hazánk pénzügye s hitele már is azon szomorú helyzetbe jutott, melynek következménye, ha a gyökeres orvoslás késik, mulhatlanul az állambankus leend, mi előreláthatólag nem csak közgazdaságunk, de azon viszonynál fogva, mely hitelezőink s az európai államhatalmak között létezik, egész állami létünk megsemmisítését is vonhatná maga után.

Daczára annak, hogy a mostani alkotmányos korszak első éveiben az állam bevételei a kiadásokat felülmutatták, daczára, hogy 1867 óta a jelen évig az állam rendes bevételei mintegy 60 millió forinttal emelkedtek, daczára a folytonos békenek, s mind a mellett, hogy a folyó 1873-ik évi hiány fedezésére máris 54 millió vétetett kölcsön: az 1874. évi költségvetés szerint ismét 72 millió újabb hiány (deficit) fedezéséről kell gondoskodni.

Az államhittel minduntalan könnyelmű igénybevételnek eredménye lón, hogy a kormány az ország kötelezettségeinek teljesítésére s az újabb hiány egy részének fedezésére szükséges pénz hosszús, megalázó utánjárás mellett is csak a legsúlyosabb feltételű kölcsön megkötésével volt képes beszerezni, mely öt év alatt fizetendő vissza 12 százalékkal kamattal, s melynek biztosítására az ország összes ingatlan jóságait le kellett kötni.

Oly drága e kölcsön, tisztelt polgártársak, oly súlyosak annak feltételei, hogy ily kölcsön felvétele csak rendkívüli háboru esetében midőn a nemzet léte, mindene van kockázra téve, lenne indokolható, — s midőn nálunk békes időben, az állam folyó rendes kiadásai fedezése végett kellett e rendkívüli eszközökhöz nyulni, oda jutottunk hol a baj orvoslásával nem szabad többé késmi, hol minden más tekintet förlételevel, első kötelezése mindnyájunknak, teljes erővel közreműködni arra, hogy az államháztartás egyensúlyának helyreállításával hazánk a bukástól, melynek lejtőjén rohan lefelé, megmentessék!

A feladat: az eddigi helytelen kormányzat által ütött sebeket, első sorban hazánk pénzügyi bajait orvosolni, államháztartásunk egyensúlyát helyreállítani, ép oly nehéz, mint fontos. Ennek elérésére szükséges más irány; gyökeres változtatás állami életünk minden ágában, kormányzatunk egész rendszerében. Szükséges, hogy mindazon alkotásai a hét év óta kormányon levő pártnak, melyek államfűntzvényeinket tetemesen drágábbakká — de nem jobbakká tették, czélszerűen átalakíttassanak s olcsóbbakká tétessenek. Szükséges, hogy a kormányzat minden ágában a felesleges államhivatalok eltörlésével megtakarítások eszközöltesse.

Szükséges nézetem szerint, hogy a közszellemet előlő költséges központosítási rendszer határozottan elhagyassék s az önkormányzat hatásköre a lehető legtágabban kiterjeszteszessék;

hogy közigazgatásunk s igazságszolgáltatásunk egyszerűsítették, pontosabbá s olcsóbbá tétessenek;

hogy Magyarország közgazdaszata és hitelügye külön jegybank föllállítása által függetlenítették;

hogy a közüstygi kiadások az 1867. évi 12-ik törvényezikben kijelölt uton hazánk erejéhez mértten mérsékeltesse;

hogy az állandó hadsereg létszáma a jelen békes időben a valódi szükség mértékéig leszállíttassék, — úgy azonban, hogy honvédségünk fejlődése megszorítást ne szenvedjen;

hogy az adók reformja haladéktalanul foganatba vétetvén, azok igazságosabbakká, könnyebben teljesíthetők tétessenek, s behajtásuk módja a fölösleges hivatalok leszállításával s a köztörvényhatóságok hatáskörének ez irányban is kiterjesztésével egyszerűsítették;

hogy mindennemű beruházások, építkezések a szükség legszorosabb mértékére szorítva, csakis az ország erejéhez képest eszközöltesse, a nélkülözhetők kedvezőbb időkre hagyassanak, s mindazon vállalatok, melyek az állampénztárt terhelik, pontos ellenőrzés mellett a legszigorubb takarékkossággal kezeltesse.

De kitől, mely párttól várjuk ezen új irány kezdeményezését? — Az eddigi kormányparttól, a jobboldaltól, melynek nem csekély számu tagjai egyéni érdekek által is vannak az eddigi rendszerhez csatolva, nem várható, hogy míg mostani alakjában fennáll, elhagyja hét éven át követett irányát, hogy önmaga döntse halomra alkotásait. Csak a legutóbbi időben is, már a jelen válság sulya alatt megmutatta e párt, hogy egy tehetetlenek bizonyult, hiteltelvezett kormányt is kész támogatni inkább, hogysom a közjogi kiegyezést fenyegetve lássa. — A baloldal, mely szüntelenül szabadelvűbb és takarékosabb politikát követett, mely minduntalan rámutatott a kormány irányának veszélyességére, tetemes kisebbségben lévén, az alkotmányosság elvei szerint nem juthat kormányra; s így el van előtte zárva az út, melyen hazafias jó szándékaik érvényesíthetné. Pedig a veszély nagy, az orvoslással nem szabad késmi, ha alkotmányosságunk sőt emél többet, állami létünket nem akarjuk a biztos tönkrejutásnak kitémni.

E válságos helyzetben egyetlen mentő eszköz lehet: egy számban és tehetségben erős szabadelvű párt alakulása, mely mind a két oldalról egyesítve a tiszta szándéku s rokon irányú férfiakat, képes legyen a mostani kormányt s egész rendszerének megbotkításával, honfiumi multjok s tehetségük által közbizalomra érdemes férfiakból álló erélyes kormányt alakítani s föntartani.

Kétszelen, hogy ily pártot létrehozni csak a közjogi alap fölött sikertelenül folytatott vita letételével lehet, mert annak többsége s ezáltal a kormányra jutására csak egy lehet kilátás, ha a mostani ugynevezett Deakpart felbomlásával, mindazon független szabadelvű férfiak, kik az eddigi irány s kormányzat káros voltát belátva, azzal megelégedve nincsenek, — de azon hitök miatt, miszerint a létező közjogi alap kockázttal nélkül nem változtatható, kénytelenek a kormányt, a közjogi alap megváltoztatását első teendőül tekintő ellenzék ellenében támogatni, — aggodalom nélkül csatlakozandhatnak az új párthoz.

(Befejezése holnapi számunkban.)

Vidék.

Szolnok. 1874. január 12. Németh Albert ma, városunk önálló gondolkozásu választó polgárai előtt szerencsét próbálandó egy kis farsangi tréfát inszenizozott, és a tervezett karneval sikerült is, mert egész kedélyességgel kifűtyültetett. — Haljuk ugyan, hogy utólagosan, — midőn t. i. elutazott — az utcai gyermekek közül egy-két rakonezátlan megis dobálta, de ez — bármennyire sajnáljuk is — számításba nem jöhet, miután a gyermeki pajzanság ez által csak is szokott naivsággal fűzte odább azon bohózatot, melynek előadására a t. országgyűlési képviselő ur — és ez elég szomorú — a nála szokásos fontoskodással vállalkozott.

Reméljük, — és Németh Albertől, mint gavallér emberről fel is tesszük őszinte heismerését annak — hogy rövid ugyan, de elég hűséges leírását adtuk a föntbbi sorokban azon eseménynek, mely tegnap városunkban végehez ment; és miután legyreszről óhajtuk, hogy a történet nyilvánosságra is jöjjenek, másrészről pedig a „Magyarország“ pártatlan igazság szeretetéről — bármennyire óhajtuk is, hogy megezőföltassunk — nem merjük feltenni, hogy történetü előadásunknak lapjában helyt adand, kénytelenítettünk a „Középárt“ szerkesztőségéhez folyamodni, és megkérni, hogy jelen sorainkban becses lapjában ha egyéb okból nem, már csak azért is helyt engedni sziveskedjék, mert a történet, melyről egyetmást elmondani akarunk, szoros összefűgésben áll azon képviselő jelöltünk politikai pártállásával, kit t. hó 26-án újlag megválasztani akarunk.

Ugy látszik, hogy Németh Albert ur és a 48-as párt egynemely tagjai azt hiszik, hogy nincs már az országban választó kerület, mely önállóan gondolkozék, hanem mindenik csak úgy lesi és várja, hogy ki és mikor jön már a t. urak közül apostolkodni, és felvilágosítani azon sötét tömeget, mely a véletlenül nélkülöl mer gondolkozni és eszelekedni, politikailag corrumált, a „gyászos jövő“, és „átkos vég“ hirdetője; ennek kell tulajdonítanunk, hogy N. A. ur városunkat tegnap látogatásával megtisztelte. — A déli vonattal jöven, csakhamar híre futamodott, hogy a komédia d. u. 2 órakor kezdetét vevendi; azonban a circulus mindjárt kezdetben megzavartott, mert sem a városháza, sem később a Népör helyisége a czélba vett politikai botrány lejátszására át nem engedtetvén, kénytelen vala N. A. ur a szabadban — „hol minden fűszál érez“ — (pedig vele együtt majd megtagytunk) szerencsét próbálni, miután azonban körülbelöl egy óráig erőlködött, de a választók nagy tömege folyton Horászky Nándort éltette ki nem hallgatta, elment egyik

polgártársunk udvarára, hol a nagy népszónok daczára a kapuk bezárásának, — szintén nem beszélhetett, míg végre minden reményről lemondván vasútra ment és elutazott.

E rövid 4 órai élmény azt hisszük elég tanulságos arra, hogy ideje volna már valahára a politikai házalással felhagyni, meg kellene már szüntetni azon száguldozást, melynek zsákmanóval a haza magasztos érdekei szolgálnak; be kellene már vették látni, hogy ezen czégeskedés folytán a politikai élet maholnap épen azon tömeg előtt válik közömbössé, utálatossá sőt neveltségessé, melyre hazának a hazáért, és nem az érthetetlen czélok hajhászására egyedül alkalmas pártoskodás létesíthetősége van szükségére.

Halljuk, hogy N. A. ur azt mondá „no hiszen kell ezeknek szabadság.” Már engedelmet kérünk; igazságtalanság-e az fölünk, hogy az általa megkísérelt erőlködésnek egyedül megfelelő módon tudtára adtuk, miszerint nincs szükségünk felvilágosításaira, hiszen ha ő aprehendálhat, hogy meg nem hallgattuk, akkor legalább annyit engedjen meg nekünk, hogy megbocsáthassuk nékie, miszerint nem bennünk magánál együgyűbbeknek nézett; mert oktalmi jött. — Küldje ide pártjának jelöltjét és tapasztalni fogja, hogy ép oly rendszeret és őszinteséggel megfogjuk hallgatni, mint minővel ő kifütyültetett, ekkor is azonban önsorsunk felett majd csak magunk itélünk és öntudatosan meg fogjuk gondolni, hogy a jelöltünkre szort elvtagadás és köpenyforgatási vádak ellenében elég garantia-e azon független jellem, melynek kifogástalanságát még saját választói irányában is épen ezáltal bizonyította be legjobban, hogy fontos bajokat felismerve, nem kösött meggyőződése szerint kijelenteni, miszerint a „kiegyeztetés ma is javítandónak tartja ugyan, de annak szorgalmazását egy jövődó politikának hagyja fel, mert ma emel nem kisebb baj van, melynek orvoslata a haza független és szabadelvű polgárainak egyesülését kívánja.” — Ezt elvtagadásnak nevezzük igazságon nem is lehet.

De ha már erről van szó, engedje meg szerkesztő ur, hogy csudálkozásunkat fejezzük ki a felett, miszerint a sajtó nem méltányolja eléggé, hogy a szélső árnyalatok kezdenek megszűnni s a 48-as és balközép elnevezésekkel élni. — Simonyi Ernő üdvözlö a baloldalt Csávolszky lapjában; ugyanott Péteri Károly plane a két árnyalat egyesülését a baloldalt ezime alatt sürgeti, mert ugymond, ez tisztázza (sic) a nemzeti pártállást, — sőt kerületünk másik jelöltje, még a „Pesti Napló”-ban is baloldalinak mondátik, holott ígértteljes programja szerint nem csak 48-as, de annak is a javából való. — Hát a két árnyalat között eddig elvi differenciák nem voltak? és ha voltak, valjon nem esendes fusio-e ez? — Mi ugyan nem törődünk vele akárhogy fusionálnak is, de indokoltan kívánhatjuk, hogy ne censoroskodjanak azok, kiknek egyrésze talán észre sem veszi, hogy azon pártfélék tolatik, melynek tagjaira nem választatott.

Egyébiránt kérjük N. A. urat, hogy vegye az egészet oly tréfának, minőt ő választókerületünkkel üzni akart, és ne baragudjék oly nagyon egyesekre, mint azt elmenetle előtt mutatá, mert elhihető, hogy tőle senki sem fél.

Justus.

Különlélek.

Budapest, január 13.

(Hivatalos.) A vallás és közoktatási miniszter a szinyer-uraljai allami elemi népiskolához Starosevics János bajai és Fekete Demeter belenyési néptanítókat egyelőre ideiglenes minőségben tanítókká; az igazságügyminiszter Imre Pal erdelyi helyszínelési főbiztost a belenyési kir. törvényszékhez telekkönyvvezetővé nevezte ki, s Kisfaludy János pécsi törvénysz. bír. végrehajtót a dardai kir. járásbíró-sághoz helyezte át. — A győri kir. pénzügyigazgatóság Ferenecz Károly és Huth Antal VII. osztályú adó tiszteket VI. osztályú adó tisztekké nevezte ki.

— **A király** nem február 14-dikén, hanem február 8-dikán utazik Pétervárra. Ő felségét Andrássy Gyula külügyminiszter, Bellegarde gróf főhadsegéd és tekintélyes katonái környezet fogja kísérni. A király valószínűleg Moszkvát is megfogja látogatni.

— **Hitbizomány.** Ő Felsége a kir. igazságügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy gróf Cziráky János első szülöttségi hitbizományt alapíthasson. Ezen hitbizomány áll a gróf lovashereznyi uradalmából, az elhez tartozó nádasai és pusztabölgöndi birtokrészekből, végre a grófnak Budapesten a barátok terén levő házából.

— **Toldy Ferencz,** a budapesti egyetemi könyvtári igazgatója, ezen hivatalától saját kérelmére fölmentetett, s helyére dr. Horváth Árpád nevezetett ki.

— **Fölvolasás.** A tudomány- és műegyetemi olvasókörben (zöldfa-utca 28 sz.) Smik Miklós f. hó 14-én este 6 órakor: „Egy pár szó a materializmusról” című értekezést olvas fel.

— **Postaügyünk nyomorúságáról** panaszkodik az „U. L.” mivel egy előfizetője későn kapta az „U. L.” példányait. Nekünk nevezetesebb bajról panaszkodott egy megbízható ismerőstünk, ki állítja, hogy vagy tíz nappal ezelőtt 25 a fővárosba és vidékre szóló levél közül melyeket a városház előtti levélgépjűtőbe tett, összesen három levél érkezett meg rendeltetési helyére. A többi vagy elvetődött, vagy megrekedt az új póstház labirintájában, melyet különben (a számos ajtó daczára) oly féltekenyen elzárnak, hogy a laikus embernek óráhosszat kell kerülnie a roppant épületet, míg bejárásra akad.

— **Szigethi Ede** utolsó vendégjátékául tegnap Faustot adták a nemzeti színházban. Minden tekintetben szerencsétlen választás volt. A vendég-művész hangyaga nem bír megküzdeni Faust szerepével, melynek színvonalán alul maradt játéka is. Őt tehetsége és hangja egyiránt a lyrai szerepekre utalja s így mindkét fellépése eléggé elhibázott kísérlet maradt. A közönség igen hidegen viselte magát irányában, Margaréte szerepét a hirtelen megbetegedett Tannerné helyett Balázs né énekelte, Mefistót Kőszeghy, Odry ellenben a színészi páholyból nézte ez előadást.

— **A salcburgi érseknek,** ki szintén bibornoki méltóságra emeltetett, ő felsége holnapután, a bécsi udvari vártemplomban fogja feltenni a bibornoki biretumot. Az udvari gyász ezen alkalomra is felfüggesztetett.

— **Szomoru családi jelenet.** A „Temesi lapok” legközelebbi számában olvassuk: Egy Temesvárhoz közellevő német faluban e napokban oly szomoru családi jelenetét jellemzik. Egy parasztleány néhány nappal ezelőtt kocsin két lóval hazulról atyja tudta és beleegyezése nélkül távozott és néhány napi távolléte alatt az egyik lovat eladta és magával vitt pénzét eldorbézolta. Midőn a fiu visszaérkezett szülői házába, apja komolyan kérdőre vette fiát és derekasan ki is szidta könnyelműsége és tékozló magaviseletéért. Mire a fiu egy kéznél levő rézgyertyatartó után nyult és azt elkéseregett atyjának fejéhez vágta. Az apa sem volt rest, kést húzott és ezzel megsebesítette a hálátlan fiu karját. E szép családi jelenetnek a törvényszék előtt nem lett folytatása; legalább a nevezett lap erről nem tesz említést.

— **Öngyilkosság.** A „Debreczeni” legközelebbi számában olvassuk, hogy Sárváry Imre osztálytanácsos, ki üdülés végett szülőihez Debreczenbe ment, tegnap reggel meggyilkolta magát. Tettének indoka gyanánt, egy régi bajának gyógyíthatatlanságát említi. Fájalmunkat fejezzük ki — végzi közlését a nevezett lap — ezen kitűnő képzettségű és moesoktalan jellemű férfiú halála felett.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A kassa-odorbergi vasuti vonalon történt szerencsétlenségre vonatkozólag a „Pannonia” elbeszéli, hogy f. hó 5-dikén reggel nyolc óra felé, midőn a munkások a házmagasságu hófúvatag átmenésével foglalkoztak, vasuti vonat érkezett, melynek jeladását a hófúvatagban dolgozó munkások a szél miatt nem vették észre. Az utolsó pillanatban, midőn a vonat csak pár lépésnyi távolságban volt a munkások a hófúvatag falához lapultak; a tér azonban igen szűk lévén, a vagonok lepusztja a munkások közül többet magával ragadott, három vesélyesen megsebesített, sőt egy munkás azonnal életétől fosztott meg. — Az ügyben vizsgálat indított meg.

— **Rövid hírek.** A napokban a Pécs melletti meceki uton egy embert, ki öt zsák lisztet vitt haza a malomból, négy ember megtámadott, s négy zsák lisztet elvett tőle; az elvett zsákokon a rablók megosztottak, s egyet a kiraboltat hagytak, hogy egy időre fődözhesse lázi szükségét. — A király ma d. u. 2 órakor szomli tartott a budapesti helyőrség felett. — A budai rudas fűrdő míg bérebe volt adva, 12 ezer forintot jövedelmezett, a múlt évben a város maga kezelte az említett fűrdőt, s az 55 ezer forint tiszta jövedelmet hozott. — Rablók támadtak meg egy pesti borkereskedő fiát, ki egy barátjával tegnapelőtt éjjel Uj-Pestre utazott; a kocsiban azonban gyorshajással kiragadta a kocsiat a támadók közül, s így a támadás meghiúsult. — A hont megyei bizottság virilisták magukra vállalták, hogy 250, a kolera miatt árvaságra jutott segélytelen egyénről gondoskodni fognak. Ugyancsak Hont megye 3000 frtot fordított segélyezési czélokra. — A somogy megyei fiatalok f. hó 10-dikén bált rendezett a megyéjükbeli inségek javára. — Eötvös József br. emlékszóbrának mintájára öt pályamű érkezett be; egyik pályázó műve azonban, mivel nem szoborminta, hanem csak rajz, nem bocsátatik pályázatra. — A nők építő-egylet vasárnap tombolya-estélye több, 10,000 frtot jövedelmezett. — Nagy hófúvatagok vannak Liptó megyében St. Miklós és Poprád között, s emiatt a vasuti közlekedés megszűnt. — Liszt Ferencz bécsi hangversenye, melyet a bécsi kispárosok javára adott 18,000 frtot jövedelmezett. — Kuttner Sándor sebészudor, mult vasárnap elhunyt. — Egy koldust fogtak el közelébb Mezőtúron, ki egy fiut erőszakosan megnyomorított s a szerencsétlen gyermekkel járt koldulni. — A honvédek háza Mező-Túr városa 200 frtot adományozott s kötelezte magát, hogy ezen összeget tíz éven át fogja fizetni. — A közbiztonság elleni gyakori kihágások miatt több vidéki törvényhatóság rögtönbíró-ság kinevezéséről folyamodott a miniszteriumhoz. — Deák Ferencz legújabb olajba festett arcképét elkészítette fiatal festésznök, Kern Armin. A nagyon jól sikerült arcképet megtekinthető a déli órákban Kern A. fűrdő-utca 3 sz. a. műtermében. — Bécsben a mult éven 216 öngyilkosság fordult elő; ezen szám az 1872. évi bécsi öngyilkosok 172 számához képest nagy emelkedést mutat, mely emelkedés egyik főoka kétségkívül a „Krach” volt. — Torontál megyében bizonyos Posch nevű gazda istállójában 13 ló közül 2 megveszett.

— **Beküldetett.** Két budai lakos nevének aláírásával a következő panasz küldetett be szerkesztőségünkhez: A budai várban, a szent háromság téren levő fűtőszobában, azon szomoru helyzet uralg, hogy bármily nemű dolányt, szivart, bolyeget, vagy váltó-úrlapot kérünk, mindig azon egyszerű felelettel kell megelégednünk „nincs”, vagy „holnap lesz.” — De még ennél több, hogy az érintett tőzszeben e napokban magyar váltót kértünk, de erre az volt az egyszerű felelet: ungarische Wechsel sind noch keine. — nur deutsche sind zu haben” így tehát fővárosunkban egy magyar váltó-úrlapot nem lehet kapni! Az illeto aztán, ki mégis magyar váltó-úrlapot akar használni, kénytelen a vizvárosba lefáradni és ha ott is oly kedvező válasszal elégitették ki, mint a fűtő-nevezett tőzszeben, — ekkor nincs mit tenni, mint átfutni Pestre és onnan vissza megint a várba, mely utazás legkevesebb 1-2 órát veend igénybe — egy magyar váltó-úrlap miatt!

— **Nemzeti színház.** Szerda, január 14. „A Csók.” Eredeti vigj. 3 fölvonásban.

A magyar tud. akadémia ülése.

— Január 12. —

Ma a történet s jogtudományi osztály tartott ülést, melyre két értekezés volt bejelentve, Henszli manné „a goth művészetéről” és Pulszky Ferencz „az avar

régiségekről.” Az ülés igen szépszámu laikus s tudós közönség előtt folyt le, mely csak Pulszky fölvolasása után kezdett széteszladozni.

Pulszky — ki értekezésének rövidebb voltánál s ez osztályban vendégjogánál fogva először olvasta föl értekezését — már ennek elején kimondá ez értekezés keletkezésének okát, mely abból áll, hogy nemrég a nyelvtudományi osztály ülésén Hunfalvy Pál egy dán tudós könyvének ismertetése alkalmából abbéli sajnálkozását fejezi ki, hogy nálunk az avarok korszakából nem találtattak régiségek, mire Pulszky már akkor azzal felelt, hogy igenis vannak, csak hogy a magyar tudósok legkevesébe szokták látogatni a magyar nemzeti muzeumot, s így nincs is sok tudomásuk arról, mi van abban. A mai fölvolasással muzeumunk igazgatója csak ez állítását akar bővebben indokolni, ami szelleműs és mélyen beható előadása folytán sikerült is.

Az avarok azon barbár népek között, kik magyar elődeink előtt jöttek e hazába legtovább tartózkodtak itt, s daczára annak, hogy itt voltak nem hagyott oly nagy történeti nyomokat hátra, mint a hunoké, mégis épen az ő korukból maradtak fenn oly régiségek, melyek nagyobb világot vetnek e törzsre, mint hunn elődeikre. Az avarok tudvalevőleg nem pusztultak ki e hazából, hanem bár mint legyőzöttek tovább is maradtak itt és ez ország többi népeivel alighanem össze is vegyültek a századok folyamában, bár krónikáink erről nem szólnak.

Ezzel kapcsolatban Pulszky azon állítását hangoztatta, hogy a mai magyar nemzetben nincs is több eredeti magyar jelleg, mint a nyelv és az — indolentia, mi egy tudós szájából kissé meglepőleg hangozott.

Visszatérve az avar-régiségekre, Pulszky szerint, biztosan csak három leletre lehet bizonyítani, hogy az avar-korszakból valók. E leletekből — melyek a nemzeti muzeumban vannak — kivüláglik, hogy az avaroknál a műveltség — mint a turáni fajoknál általában — igen alacsony fokon állt, s csak a kovács, szíjgyártó s nyerges mesterségek virágozhattak közöttük. Az is jellemző műveltségüket, hogy a pénz használatát nem ismerték, s maguk is byzanci pénzzel éltek. Értekezése végén a fölvolasó a főmbe említett egyes leleteket leirta.

Az értekezés után többen fölszóaltak, s elég érdekes vita keletkezett. Hunfalvy kifejezte örömet a fölött, hogy esekély könyvismertetéséből ily érdekes fölvolasás származott. Ipolyi kifejté, hogy az avar-régiségek, kevés száma, főleg az ásatások rendszertelenségének esetlegeségének köszönhető, Fogarassy pedig a mongolyelv utján kezdé ismét bizonyítani az avar- és magyar-nyelvek valószínű hasonlóságát.

Ezutá, Henszli manné Imre adta elő székfoglaló értekezését „a goth művészetéről.” Nem a goth műzészetről, építészetéről beszélt, melyet ő nem is annak nevez, hanem „csusives”-nek, hanem néhány adalékot kívánt nyujtani e régi nép művelődés történetéhez, és erre nézve a Busco, (Oláhország) mellett talált, észézt tartó szobrokot választá kiinduló pontul, melyekről hosszab beszélgetés után azt állítá, hogy valószínűleg a gothok művei, kik a Pontus (Fekete tenger) körül laktak, s a kikről számostudós, köztük Bopp, a kirkól Jerney stb. hasonlóképp nyilatkoztak.

Az érdekes ülés 7 órakor ért véget.

Táviratok.

Versailles, január 12. A nemzetgyűlésben Kerdrel (a jobboldalról) a miniszteriumot a demissio ügyében interpellálta. Broglie azt válaszolá, hogy miután a miniszterium ereje a nemzetgyűlés bizalmára támaszkodik, a kormány a felmerült véleménykülönbség folytán kénytelen volt beadni lemondását. A jobboldal oly napirendet indítványozott, mely azt nyilvánítja, hogy a miniszterium nem vesztette el a nemzetgyűlés bizalmát. Ravul-Duval oly napirendet indítványozott, mely Mac Mahont a parlamentum izgalmak fölött állónak jelenti ki és oly kormányt kíván, mely nem egy párt miniszteriuma. A Picard által javasolt és a miniszterium által ellentett egyszerű napirend 355 szóval 316 ellen elvetetett, mire a bizalmi szavazat 379 szóval 321 szó ellen elfogadtatt.

Versailles, január 12. (A nemzetgyűlésből.) A baloldal azt kívánja, hogy a maire-törvény az alkotmánytörvényekkel együttesen tárgyalassék. A nemzetgyűlés a maire-törvényt a holnap napirendre tűzi ki. Hír szerint a baloldal előleges kérdés tételét fogja indítványozni, vagy pedig megtagadja a maire-törvény tárgyalását.

Páris, január 13. A hivatalos lap azt jelenti, hogy a nemzetgyűlés határozata következtében és Mac Mahon kívánatára a kabinet demissióját visszavonta.

Bécs, január 13. A „N. Fremdenblatt” jelenti: A nemzeti banknak mult évi veszteségei alkalmából, melyeknek legnagyobb része a pesti és temesvári fiókokat érte, a bankválasztmánya határozta a közgyűlésnek javasolni, hogy e két fiók dotációját nem fogja fölemelni. Depretis pénzügyminiszter fáradozásainak sikerült a bankválasztmányt e határozat visszavételére bírni.

— Éjjel érkeztek. —

Zágráb, január 13. Mazuranics bán a ház tetszészaja között nyujtja be kihirdetés végett a szentesített egyetemi törvényjavaslatot. —

Az országgyűlés ezután folytatta a ház közösségéről szóló javaslat tárgyalását, mely bevezetett. Dr. Spun ügyes indokolásai következtében a javaslatnak a bizottság által eszközölt szövegezésén csak lényegtelen változtatások történtek.

Frankfurt január 13. A választások eredménye Württembergben a következő: 3 klerikalis, 2 nemzeti-konservatív; a többiek liberális-nemzetiek. A klerikalisok már ülést is tartottak.

Bukarest, január 13. A gör. kath. új évi ünnepének alkalmából Károly fejedelemnél tegnap fényes estély tartott. Jelen volt Frigyes hohenzollerni herceg, a diplomatai testület s mintegy 400 vendég.

Figueras, január 12. Barcelonából jelentik, hogy a harez két külvárosban folyvást tart.

